

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Сахацький М.І. Біологічні особливості, історія одомашнювання та перспективи розведення в Україні страусів, ему і нанду. *Сучасне птахівництво*. 2007. № 10–11 (59–60). С. 26–33.
2. Галузіна Л.І., Степченко Л.М. Вплив кормової добавки нового покоління «Гумілід» на кількісні та якісні показники страусино м'яса. *Промислове і декоративне птахівництво: проблеми та перспективи* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, проведеної у рамках Фестивалю «Пташиний двір», 12–13 жовтня 2011 р. / Подільський державний аграрнотехнічний університет. Кам'янець-Подільський, 2011. С. 12–14.
3. Кабацюра Л.М. Біологічні особливості травної системи страусів. *Аграрний вісник Причорномор'я*. Випуск 58. Одеса, 2011. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/213/1/Kabats.pdf> (дата звернення: 31.10.2023 р.)
4. Кравченко О.О., Мельник В.О. Годівля сільськогосподарської птиці. Методичні рекомендації до виконання лабораторно-практичних занять для здобувачів вищої освіти СВО «Магістр» освітньої спеціальності 204 «ТВППТ». Миколаїв, 2021. 64 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9321/1/godivlya-silskogospodarskoji-ptici.pdf> (дата звернення: 31.10.2023 р.)
5. Бомко В.С., Бабенко С.П., Москалик О.Ю. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник. К., 2010. 278 с.

УДК 636.2.082.22.2.034.217

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.133.28>

**ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НОВОЇ ПОПУЛЯЦІЇ
БУКОВИНСЬКОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПУ М'ЯСНОГО
КОМОЛОГО СИМЕНТАЛУ З ВИКОРИСТАННЯМ РОДОВОДУ
В УМОВАХ ПЕРЕДГІРСЬКОЇ ЗОНИ РЕГІОНУ БУКОВИНИ**

Калинка А.К. – к.с.-г.н., с.н.с.,

завідувач відділу селекції, годівлі та технології виробництва продукції тваринництва,

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція

Інституту сільського господарства Карпатського регіону

Національної академії аграрних наук України

У статті вперше наведено багаторічні результати з аналізу, щодо прогнозування продуктивності м'ясної худоби від реалізації фактичної технології вирощування за використанням різних родоходів в різному програмованому середовищі в якому з високою точністю прогнозовано продуктивність жуйних з визначенням прогнозованими показниками в зоні Українських Карпат. При виконанні селекційної роботи виявлено, що при середніх показниках коефіцієнт продуктивності буде рівнятись так: М – 25%, Б – 25%, ББ – 19%, МБ – 18,5%, БМ – 8,5%, ММ – 4% де коефіцієнт спадковості /2/між показниками 2-рядів родоходу коливається від 0,25 до 0,04.

За результатами проведеними досліджень доведено, що за даними зоотехнічними показниками віднесених до комплексного класу м'ясної худоби в діючому, ведучому та чинному в Україні племінному заводі ДП ДГ «Чернівецьке» з розведення нового типу м'ясних тварин від помісей одержано в I-ому отелення на 30 кг приросту з отриманням більше, а по II-ому – 20 кг в порівнянні з їх місцевою симентальською породою, яку розводять

в Карпатському регіоні Буковини. В середньому по всіх розтєленнях помісей жуйних нової генерації продуктивність зросла на 25–30 кг в зоні Українських Карпат.

Проведеними досліджень визначено, що в наступних отриманих лактаціях рівень м'ясної продуктивності м'ясних корів нової генерації не повинен бути селекційною причиною їх вибраковки, а м'ясну матку можна вибракувати лише в зв'язку з віком, різного роду захворюваннями, погіршенням власної відтворювальної здатності. Визначено, що за результатами проведених селекційних досліджень де встановлено, що телята, які одержані зимою, мають у річному віці живу масу на 25–30 кг вищу, ніж ті, що народилися в літній період в передгірській зоні Буковини.

Ключові слова: худоба, молодняк, прогнозування, природисти, родовід.

Kalinka A.K. Forecasting the productivity of the new population of the Bukoviny zonal type meat komolo simmental using the pedigree in the conditions of the foothill zone of the Bukoviny region

For the first time, the article provides multi-year results from the analysis, regarding forecasting the productivity of beef cattle from the implementation of the actual breeding technology using different pedigrees in a different programmed environment in which the productivity of ruminants is predicted with high accuracy with the determination of the predicted indicators in the zone of the Ukrainian Carpathians.

During selection work, it was found that with average indicators, the productivity coefficient will be as follows: M – 25%, B – 25%, BB – 19%, MB – 18,5%, BM – 8,5%, MM – 4% where the coefficient of heredity /2/ between indicators of two series of the pedigree ranges from 0,25 to 0,04.

According to the results of the research, it has been proven that according to the zoo technical indicators of the complex class of meat cattle in the active, leading and active in Ukraine breeding plant of SE DG "Chernivetske" for the breeding of a new type of meat animals from crossbreeds, the I-this calving was obtained by 30 kg of gain with obtaining more, and according to II – 20 kg in comparison with their local Simmental breed, which is bred in the Carpathian region of Bukovina. On average, productivity increased by 25–30 kg in the area of the Ukrainian Carpathians for all calving's of crossbred ruminants of the new generation.

The conducted studies determined that in the next lactations obtained, the level of meat productivity of beef cows of the new generation should not be a selective reason for their culling, and a beef uterus can be culled only in connection with age, various diseases, deterioration of its own reproductive ability. It was determined that according to the results of breeding studies, it was established that calves born in winter have a live weight of 25–30 kg higher at the age of one year than those born in summer in the foothills of Bukovina.

Key words: livestock, young animals, forecasting, productivity, pedigree.

Постановка проблеми. В сьогоднішній та в реаліях воєнних подій при прогнозуванні селекційного процесу в галузі м'ясного скотарства за продуктивними власними ознаками, що останнім часом приділяється велика увага в селекційній роботі, що є актуальним в зоні Карпат.

Оскільки прогнозування – спеціальне наукове дослідження конкретних перспектив розвитку окремих галузей сільського господарства, зокрема в галузі селекції м'ясного скотарства, що дає прогнозовані результати з розробкою науково обґрунтованої державної стратегії розвитку власних продуктивних стад м'ясного напрямку в даному підконтрольному регіоні.

В українському тваринництві найчастіше використовують методи середньострокового прогнозування, основою яких є використання причинно-наслідкових зв'язків та математичного моделювання [1; 8–11]. Однак, вивчення факторів, що впливають на продуктивність тварин, які необхідні для середньострокового прогнозування, потребує високої кваліфікації та є досить трудомістким, що не виключають можливості по якомусь суттєвому факторі буде не врахований.

Так відомо у вітчизняній зоотехнічній практиці з ефективністю власного добору сприяє зниженню самої мінливості селекційних груп тварин за продуктивними показниками, що дає змогу підвищувати консолідованість цих груп жуйних нової генерації за тією чи іншою прийнятою ознакою.

На сучасному етапі з прискоренням важливих темпів селекції, що зумовлює цим важливу доцільність пошуку нових продуктивних шляхів прогнозу з раннього добору нової популяції симентальської м'ясної худоби за показниками майбутньої прогнозованої м'ясної продуктивності та з вирощуванням потенційно низько продуктивних тварин, що призводить до значних економічних збитків, що є самим не припустимим в сьогодні [6–7].

В зв'язку з цим найбільш важливою особливою племінною цінністю в селекції, що набуває дане вирішене технологічне питання в контексті створення нових порід і їх зональних типів м'ясної худоби, що вимагає в цьому особливої концентрації уваги на певних конституціональних особливостях тварин, позаяк від цього залежатиме кількість отриманої дешевої та якісної скотарської продукції в Карпатському регіоні України.

Для цього з використанням різних розроблених моделей прогнозу та їх методів прогнозування, що повинно забезпечити продуктивне використання наявного економічного потенціалу племінного господарства, сприяти реалізації наявних можливостей, мінімізувати існуючі та потенційні виявлені виробничі ризики.

Так прогнозування продуктивності жуйних є одним із науковим виявленням імовірних шляхів, а також результатів розвитку соціально-економічних явищ та процесів на підставі аналізу тенденцій, що поширюється на явища та процеси, управління якими є неможливим, або можливе за певних обставин та в вузькому діапазоні де в тваринництві найчастіше використовують методи середньострокового прогнозування, основою яких є використання при чинно наслідкових зв'язків та розроблених власних нових математичних моделей. Цьому сприяє, вивчення важливих виробничих факторів, що впливають на продуктивність створеної нової популяції м'ясної худоби, які необхідні для середньострокового прогнозування та потребує високої кваліфікації, що є досить трудомістким та не виключає можливості в якомусь суттєвому факторі буде не врахований.

В проведених багаторічних селекційних дослідженнях пропонуємо використовувати для прогнозування продуктивності скотарської продукції з оптимізаційної – економіко математичної моделі, що визначає оптимальні склад та структуру стада за родоводом м'ясної худоби, завдяки якій господарство отримає найбільшу валову продукцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сьогоднішні при веденні ефективної продуктивної регіональної галузі м'ясного скотарства в якій не можна обійтися і без прогнозування продуктивності м'ясної худоби з використанням власного родоводу, що є самою високою цінністю в племінному відношенні [3–4].

Так згідно з науковими проведеними селекційними дослідженнями та сучасною українською генетичною теорією де процес розведення та селекції м'ясної худоби можна подати в такому розробленому родовідному ланцюгу: бугайці та телички, які відібрані на основі продуктивності їх батьків (1 ступінь селекції), розглядаються, як потенціальні батьки наступної створеної продуктивної генерації, де вже після 11 ступеня селекції (жіночих особин за власною продуктивністю, плідників – за нащадками), цих тварин розподіляють на чотири виробничої категорії племінних тварин: батьки бугаїв і батьки корів, матері бугаїв та матері корів.

Тому в формуванні продуктивного м'ясного стада жуйних де провідну роль відіграє вдосконалення племінних якостей на основі послідовного відтворення кращих створених нових продуктивних генотипів, здатних при реалізації їхньої генетичної інформації та поєднувати в собі високу та сталу продуктивність із адаптаційною здатністю в конкретних умовах утримання й експлуатації в передгірській

зоні регіону Буковини. Тут значний інтерес на даному етапі для селекції має пошук шляхів продовження та власного прогнозування продуктивності з довічним використанням симентальської комолої м'ясної худоби з можливістю якої визначається кореляційним аналізом тривалості життя та з іншими селекційними ознаками [2].

Таким чином, в створеній новій продуктивній популяції м'ясної худоби вже сформовано такі чотири шляхи передачі власних генів від батька синові, від батька дочці, від матері синові та від матері дочці де категорію батьків корів розподіляють ще на такі дві групи – бугаї, оцінені за нащадками та молоді неперевірені бугаї – плідники. Як виявилось, що в створених породних популяціях в яких практично використовують п'ять категорій племінної худоби, які мають різні фізіологічні можливості для оцінки генотипу, інтенсивності добору та використання в м'ясному стаді.

Для цього найбільш важливим виробничим прикладом може бути, що від одного видатного батька родоначальника бугая-плідника можна отримати десятки та сотні тисяч нащадків, а від однієї корови – декілька голів з використанням пересадки ембріонів. З цим вклад різних визначених категорій племінних тварин в генетичне поліпшення створеної популяції неоднаковий: спадковість батьків – бугаїв – складає близько 40%, матерів бугаїв – 35–40%, батьки корів – 15–20 та матері корів – 5–10%. Так дуже цікавим виробничим аспектом є те, що на частку бугаїв припадає 90–95% (батьки бугаїв + матері бугаїв і батьки корів) ефект селекції в породі чи типі жуйних де корови, відібрані в племінне ядро для одержання від них ремонтних телиць (матері корів), незначно впливають на генетичне поліпшення породи чи створеному типу, лише 5–10%.

Отже доведено вітчизняними вченими селекціонерами [5], що на генетичне покращення своїх народжених нащадків де батьки впливають однаково – на 50%. Але при оцінці потенціальних продуктивних якостей жуйних долю впливу діда та баби потрібно теж враховувати в своїй селекційній роботі, що не робиться в розведенні м'ясної худоби.

Постановка завдання. Метою досліджень є визначення можливості прогнозування продуктивності нової популяції буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби з використанням максимально родоводу в умовах передгірської зон Карпатського регіону Буковини. В зв'язку з цим де головною ціллю стає питання управління селекційним процесом шляхом добору селекційних груп, які мають низьку мінливість та є більшими консолідованими за продуктивними ознаками.

Для проведення селекційних досліджень де матеріальною основою було стадо буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби з використанням маток і корів – первісток різних створених продуктивних генотипів із різною кровністю та селекцією в зоні Карпат.

Так важливим джерелом для написання статті слугували такі дані нормативних матеріалів: власні наукові дослідження, літературні джерела, річні звіти, племінний облік та первинний облік.

Вивчення цих вище селекційних питань проводили на прикладі ведучого, діючого в Україні племінного заводу ДП ДГ «Чернівецьке», яке є базовим господарством з впровадження наукових розробок Буковинської ДСГДС ІСГ КР НААН з розведення буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби нової генерації на якій визначено прогнозовану продуктивність корів з урахуванням власного родоводу.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами селекційних досліджень, які представлені у виробничому випадку з власним біологічним генетичним потенціалом м'ясної продуктивності створеного буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби, який лише використаний на 81%, що говорить про великі можливості підвищення м'ясної продуктивності в новому сформованому типі м'ясних жуйних в умовах передгірської зони Карпат.

Так огляд вітчизняних літературних джерел та проведені нами селекційні дослідження свідчать, що при середніх показниках цей коефіцієнт буде рівнятися так: М – 25%, Б – 25%, ББ – 19%, МБ – 18,5%, БМ – 8,5%, ММ – 4% де коефіцієнт спадковості $/2/$ між показниками двох рядів родоводу коливається від 0,25 до 0,04. За результатами регіональних проведених досліджень та зоотехнічного аналізу нової популяції стада симентальської м'ясної породи комолого типу худоби та маючи фактичний добовий приріст своїх нащадків (жива маса 210 днів), прогноз по родоводу, розтеленні по якій м'ясна корова годує своє теля, можна зробити такий прогнозований висновок по кожній тварині та визначити її власну племінну цінність, або виробниче призначення в м'ясному стаді регіону Буковини.

Результати проведення прогнозованої продуктивності м'ясного сименталу без урахування та з урахуванням власного родоводу (табл. 1).

Таблиця 1

Основні складові продуктивності худоби при різному прогнозуванні

Назва основних показників продуктивності	Річний плановий добовий приріст, г					
	750	800	950	1000	1050	1100
Продуктивність м'ясного сименталу худоби без урахування родоводу						
Річний рівень годівлі м'ясних корів у середньому на I голову, ц. к. од.	35	40	45	50	55	60 і більше
Жива маса корів – первісток, кг	450	470	500	530	550	570–600
Продуктивність первісток, кг (ж/м в 210 днів)	220	225	230	235	240	245–250
Жива маса повновікових корів, кг	480	500	520	550	580	600
Жива маса телиць при I осіменінні	380	390	400	410	420	435
Прогнозована продуктивність м'ясного сименталу худоби з урахуванням родоводу						
Жива маса корів – первісток, кг	480	500	520	550	580	570–600
Жива маса повновікових корів, кг	500	520	540	560	600	620
Жива маса телиць при I осіменінні	400	420	4300	440	450	460
Частка худоби поліпшуючих порід в м'ясному стаді, %	15	25	30	35	90	95–100

Отже продуктивна здатність нащадків нової генерації м'ясного комолого сименталу жуйних залежить також від сезону розтелення м'ясних корів, причому найвищу м'ясну продуктивність отримують від маток, які отелилися в зимові місяці (листопад–лютий). Визначено, що добовий приріст молодняка народженого взимку на 25–30 кг вище, ніж у молодняка нової генерації, народжених влітку. Для реалізації власного біологічно генетичного м'ясного потенціалу м'ясної худоби нової генерації де необхідно звернути увагу на господарсько-біологічні резерви підвищення продуктивності корів – годувальниць, яка впливає на подальшу м'ясну продуктивність своїх вирощених нащадків та витриманих вікових корів для різних статевих вікових груп маток в кожному м'ясному стаді жуйних.

Тому завдяки налагодженню найбільш комфортного створеного технологічного виробничого процесу, економляться власні корми, і як результат – забезпечується високий процент використання генетичного м'ясного потенціалу тварин в передгірській зоні Карпат. Для цього, щоб практично краще використати досягнення української генетики та селекції в галузі м'ясного скотарства необхідно використати для поліпшення місцевого типу, а саме генофонду буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби, який добре адаптований до різних зон Карпат.

В своїх проведених селекційних дослідженнях взяли для прикладу діючий племінний завод ДПДГ «Чернівецьке» в якому все сформоване м'ясне стадо буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби, яке є чистопохідним та отримано такі показники результатів продуктивності (в розрізі м'ясних помісей різної кровності) (табл. 2).

Таблиця 2

Результати використання зонального типу м'ясного сименталу

Розтел	Продуктивність м'ясного комолого сименталу корів (жива маса в 210 днів), кг	Продуктивність нащадків, кг				Середнє по всіх кровностях, ±, кг
		Кровність в процентах по м'ясному комолому сименталу, %				
		50	75	87,5	92,7	
Перший	195	225	240	245	260	+ 30
Другий	215	235	245	250	265	+ 20
Третій	220	245	255	265	275	+ 30

Як виявилось (табл. 2), що в середньому по всіх розтєленнях помісей в яких продуктивність зросла на 25–30 кг. За даними показниками, які віднесені до комплексного класу м'ясної худоби в племінному заводі ДП ДГ «Чернівецьке» з розведення нового типу м'ясних тварин де від помісей отримано до I-ому отєлення на 30 кг приросту більше, а по II-ому – 20 кг в порівнянні з їх місцевими симентальськими ровесниками комбінованого напрямку продуктивності. Визначено що в кровності 92,7% по м'ясному комолому сименталу де жива маса в 111 лактації становить 275 кг, що на 50 кг більше від кровності 50% в 1 лактації.

Результати аналізу продуктивності нащадків м'ясного комолого сименталу продуктивного стада племінного заводу ДПДГ «Чернівецьке» в залежності від сезону отєлення матерів, що представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Продуктивність нащадків залежно від сезону отєлення м'ясних матерів

Місяці	Добовий приріст		
	Жива маса у віці 210 днів, кг	± до січня:	
		кг	%
Січень	250	-	100
Лютий	230	-20	92,0
Березень	230	-20	92,0
Квітень	210	-40	84,0
Травень	215	-35	86,0
Червень	215	-35	86,0

Продовження таблиці 3

Липень	210	-40	84,0
Серпень	210	-40	84,0
Вересень	215	-35	86,0
Жовтень	215	-35	86,0
Листопад	230	-20	92,0
Грудень	230	-20	92,0

В дослідженнях визначено (табл. 3), що продуктивна здатність нащадків залежить від сезону розтєлення м'ясних симентальських корів де найвищу м'ясну продуктивність отримують від корів, які отелилися в зимові місяці (листопад-лютий) з їх нею м'ясною продуктивність молодняку, яка вище на 25–30 кг, ніж у маток, що дають приплід влітку де головною ознакою росту продуктивності являється ціле спрямована селекційна робота в сторону м'ясної продуктивності жуйних в передгірській зоні Буковини.

Так, відбір м'ясної худоби необхідно проводити за такими головними зоотехнічними ознаками: як по м'ясній продуктивності для м'ясних телиць її визначають по родоводу, а після розтєлення по власній продуктивності, міцності тіло будови, живій масі, придатності до відтворення якісного продуктивного молодняку нової генерації тварин.

Оскільки при відборі м'ясних телиць де головну увагу приділяли на те, щоб в подальшому нове покоління худоби було з високим м'ясним генетичним потенціалом і більш стійким та адаптованим до зони Карпат.

Для цього при прогнозуванні продуктивності телиць де головна увага приділяється тому, щоб нове покоління мало високий м'ясний потенціал, необхідно визначати за таким створеним родоводом (табл. 4).

Таблиця 4

Прогнозований продуктивний родовід м'ясної симентальської худоби

М	% 25	В 210 днів кг живої маси, кг
Б (МБ)	25	260
ББ (МББ)	19	245
МБ	18	230
БМ (МБМ)	8,5	180
ММ	4,0	160
	100%	240

Таким чином при відтворенні м'ясних стад слід організувати оцінку корів – первісток за власною продуктивністю, які свідчать, що основний відбір серед м'ясних симентальських корів – первісток необхідно проводити відносно їх власної продуктивності виходячи із показників живої маси в 210 днів, що є основною та важливою селекційною ознакою при відтворенні стада жуйних відносно прийнятих стандартів.

З огляду на це, результати наших селекційних досліджень, які свідчать про необхідність проведення прогнозування м'ясної продуктивності симентальської худоби за вище викладеними показниками при цьому (жива маса телят в 210 днів) повинна залишатися основною надійною селекційною ознакою нових тварин

з рівнем прийнятим стандартом та з використанням раціонального відтворення власного стада жуйних.

В проведених дослідженнях визначено такі показники продуктивності з прогнозованою продуктивністю м'ясних телиць з урахуванням родоводу, що вирішили перевірити на проведеному досліді (табл. 5).

Результати досліджень показують, що м'ясні телиці дослідних груп без добору з урахуванням родоводу досягли в 7 місячному віці живої маси 150,2–200,2 кг, при цьому при прогнозованій продуктивності, жива маса телиць в тих самих групах становила відповідно 195,7–233,7 кг.

Таблиця 5

Жива маса дослідних м'ясних телиць ($M \pm m$, $n = 10$)

ПОКАЗНИК	Групи дослідних телиць			
	Дослідна – I	Дослідна – II	Дослідна – III	Дослідна – IV
	Народженні телиці по місяцях			
	січень	лютий	березень	серпень
Продуктивність м'ясних симентальських телиць без прогнозування родоводу				
Кількість тварин, гол.	10	10	10	10
Жива маса ($M \pm m$), кг: на початок досліді	27,5 \pm 1,7	28,3 \pm 1,3	28,2 \pm 1,4	29,3 \pm 1,1
Жива маса, ($M \pm m$), кг: на кінець досліді	200,2 \pm 1,3	190,1 \pm 1,9	160,2 \pm 1,4	150,2 \pm 1,5
Приріст: загальний ($M \pm m$), кг середньодобовий, г	172,7 \pm 1,5 908,9	132,5 \pm 1,7 697,6	132,0 \pm 1,6 694,7	120,9 \pm 1,8 636
Прогнозована продуктивність м'ясних симентальських телиць за родоводом %: М-25, Б (МБ)-25, ББ (МББ)-19, МБ-18, БМ (МБМ)-8,5, ММ-4,0				
Жива маса ($M \pm m$), кг: на кінець досліді	233,7 \pm 1,9	208,2 \pm 2,4	201,2 \pm 2,1	195,7
Приріст: загальний ($M \pm m$), кг середньодобові ($M \pm m$), г	206,2 \pm 1,7 916,4 \pm 0,075	179,9 \pm 1,9 799,5 \pm 0,095	173,0 \pm 1,3 768,9,2 \pm 0,067	166,4 \pm 1,2 739,5 \pm 0,055

Встановлено (табл. 5), що за 225 днів досліджень при вирощуванні телиць 1-ої дослідної групи взимку та при їх випасанні влітку на культурних пасовищах де енергія росту була така сама, як і в стійловому періоді вирощування з прогнозованою продуктивністю та становила – 916,4 г, що на 180,5 г (24,5%) більше за продуктивність нащадків аналогів IV групи, які народилися в серпні місяці.

Таким чином прогнозування м'ясної продуктивності симентальської худоби нової генерації з використанням власного родоводу може бути використаний в селекційній роботі в племінних господарствах, що займаються розведенням м'ясних комоліх сименталів, що дає можливість з покоління в покоління отримувати нащадків з високим генетичним потенціалом продуктивності.

Висновки та пропозиції. Таким чином побудована власна модель прогнозування нової популяції буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу худоби в діючому племінному господарстві ДП ДГ «Чернівецьке», яка показала, що оптимальним є наступний склад родоводу, що є головним критерієм для відбору корів – первісток на початку лактації в 210 днів є жива маса приплоду та придатність до підсису молодняка.

Встановлено стійке підвищення м'ясної продуктивності м'ясних корів у значній мірі залежить від спрямованого їх вирощування з раннього віку за родоводом, що є основною умовою підвищення продуктивності м'ясного потенціалу маток, що дає достовірну оцінку продуктивного власного біологічного генетичного потенціалу продуктивності м'ясних корів – первісток, що не можлива без застосування інтенсивного вирощування з раннього віку в м'ясних стадах, які розводять в зоні Українських Карпат.

Визначено та здійснено прогноз продуктивності, який може бути основою для оптимізації структури поголів'я жуйних, що дозволить збільшити виробництво та реалізацію дешевої продукції на Буковині.

Встановлено, що дані проведених досліджень можуть бути використані, як у практичній діяльності господарств з розведення симентальської м'ясної худоби, так і при прийнятті науково обґрунтованих управлінських рішень і ще багато питань залишаються відкритими та потребують подальшого вивчення теоретичним та практичних методів в регіональній м'ясній скотарській галузі регіону Буковини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бабенко О.І., Олешко В. П., Афанасенко В. Ю. Прогнозований генетичний прогрес у популяціях молочної худоби за використання різних методик оцінки і відбору тварин. *Розведення і генетика тварин*. 2016. Вип. 51. С. 27–34.
2. Воленко І.С., Чиркова О.П. Формування селекційних стад м'ясної худоби. *Наук. вісник Нац. аграр. ун-ту*. К., 2000. Вип. 21. С. 30–35.
3. Гурський І. Фізіологічні та етологічні показники помісного молодняка та їх вплив на продуктивність. *Тваринництво України*. 2002. № 1. С. 26–27.
4. Господарсько-біологічні особливості худоби м'ясного сименталу нової популяції в Карпатському регіоні України. Під ред. Калинка А. К. *Науковий бюлетень*. ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 176 с.
5. Канцевич С.І., Синявіна Ю. В. Удосконалення методики прогнозування у тваринництві. *Економіка АПК*. 2014. № 6. С. 20–22.
6. Новини науки: до 20-річчя галузі м'ясного скотарства на Буковині : зб. наук. праць «АЛОГОС» з матеріалами наук.-практ. конф., 16 грудня, 2019 р. (під наук. ред. А. К. Калинки). Чернівці : ГО «Європейська наукова платформа», 2019. 226 с.
7. Новини науки: до 20-річчя розведення нової популяції м'ясного сименталу на Буковині. Зб. наук. праць «АЛОГОС» за мат. міжнар. наук.-практ. конф. (10 серпня, 2019 р. м. Чернівці) / під ред. А. К. Калинки. Чернівці : ГО «Європейська наукова платформа», 2019. 110 с.
8. Спосіб прогнозування молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи: пат. 53315 Україна: А 01К67/02. № 2002043411.; заявл. 24.04.2002; опубл. 15.01. 2003. Бюл. № 1.
9. Спосіб передбачення молочної продуктивності телиць за екстер'єром: пат. 97125740. Україна; заявл. 01.12.1997; опубл. 15.11.2000р.; Бюл. № 6.
10. Спосіб прогнозування молочної продуктивності корів: пат. № 1724138. опубл. 29.08.97р. Бюл. № 4.
11. Шабля В. П. Можливості прогнозування господарсько-корисних ознак за показниками живої маси телиць. *Науково-технічний бюлетень*. 2001. № 80. С. 123.